

TANE-monisteita 7

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan

---

miestyön historia 1988–2006

Koonnut Elina Kumpumäki

TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNTA
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Helsinki 2006

Taitto   Seija Ståhlberg
Kannen kuva Raisa Raekallio
ISSN   1459-0077
ISBN   952-00-2153-1 (nid.)
ISBN   952-00-2154-X (PDF)

Sisällysluettelo

1	Suomalaista miestyötä kahdella vuosituhannella.....	5
2	Miestyön ensiaskeleet	6
2.1	Muulla tehty miestyö	6
2.2	Miestä päin	7
2.3	Hyppy tuntemattomaan	8
3	Ensiaskelista kasvukipuihin	10
3.1	Omaa uomaa etsimässä.....	10
3.1.1	Miehet ja lapset	11
3.1.2	Miehet ja työelämä.....	13
3.2	Miestyö tunnetuksi	13
3.2.1	Miestyön nousu	14
3.2.2	Eläköön mies!.....	16
3.3	Miesten valtakausi.....	16
3.3.1	Keskustelua aktiivisesta isyydestä ja väkivallasta.....	18
4	Tasa-arvoajattelu sallitaksi myös miehille.....	20
4.1	Kohti tasa-arvoisempaa miespolitiikka.....	20
4.1.1	Kuudes jaosto – lyhyt mutta aikaansaava.....	22
4.2	Muutoksen tuulia	23
5	Vuoroin vieraissa	24
6	Miehen työ -palkinto 1998–2006.....	26
	LIITE: Miesjaostot 1988–2006.....	32

1 Suomalaista miestyötä kahdella vuosituhanella

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) on yksi Suomen kolmesta tasa-arvoviranomaisesta. Vuonna 1972 perustettu TANE on pysyväluonteinen, sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva parlamentaarinen neuvottelukunta, jolla on valtionhallinnossa neuvoa antava rooli. Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää naisten ja miesten välistä yhteiskunnallista tasa-arvoa. TANE on foorumi, jossa poliitikot, viranomaiset, tutkijat ja kansalaisjärjestöt kehittävät yhteistyössä suomalaista tasa-arvopolitiikkaa. TANE voi perustaa valmistelevia jaostoja ja työryhmiä toimintansa tueksi. Jaostoissa on neuvottelukunnan jäsenten ohella asiantuntijajäseniä. Kaudella 2004–2007 neuvottelukunta perusti Tutkimus- ja kehittämisjaoston sekä Mies- ja mediajaoston, jotka toimivat TANE:n asiantuntijaeliminä. Neuvottelukunnassa on aiemmin toiminut mm. väkivaltajaosto ja hyvinvointivaltio ja tasa-arvo -jaosto. Muut tasa-arvoviranomaiset ovat tasa-arvovaltuutetun toimisto ja tasa-arvoyksikkö.

TANE:n miesjaosto täyttää vuonna 2006 kunnioitettavat 18 vuotta. 'Täysi-ikäisyyden' kunniaksi jaoston historia on kerätty yksiin kansiin. Tänä vuonna juhlistetaan myös TANE:n tutkimusjaoston 25-vuotista taipaletta. TANE on kiinnittänyt toimintansa alusta lähtien huomiota tasa-arvon miesnäkökulmaan, mutta varsinaisesti neuvottelukunnan miestyö käynnistyi 1980-luvulla. Miesjaosto perustettiin vuonna 1988, ja sen jälkeen on toiminut kuusi eri miesjaostoa. Vuonna 2003 alkaneelle toimikaudelle TANE yhdisti erilliset median ihmiskuva- ja miesjaostot Mies- ja mediajaostoksi.

Miesjaosto on koko olemassaolonsa ajan toiminut foorumina, jossa eri lailla miehistä ja tasa-arvosta ajattelevat tekevät yhteistyötä. Jaoston avaintemoja ovat olleet mm. isyyteen liittyvät kysymykset, mieheyden moninaisuus, huoltajuus, väkivalta ja parisuhde. Miesjaosto on TANE:n miehet ja tasa-arvo-politiikkaa valmistelevana asiantuntijaelimenä toiminut yhteiskunnallisen miespoliittisen keskustelun herättäjänä. Jaosto on toiminnallaan pyrkinyt tuomaan tasa-arvokysymykset lähemmäksi miehen arkea ja innostanut miehiä tasa-arvotyön pariin.

Miesjaoston 18 vuoden iän saavuttaminen on kansainvälisestäikin merkittävää, sillä se lienee ainoa näin pitkään yhtäjaksoisesti toiminut, tasa-arvoasioita miesnäkökulmasta käsittelevä asiantuntijataho. Jaosto on onnistunut lunastamaan paikkansa tasa-arvokentän toiminnassa.

2 Miestyön ensiaskeleet

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta on toimintansa alusta saakka kiinnittänyt huomiota myös miehiin. TANE esitti jo vuonna 1973 lastenhoitoloman myöntämistä myös isille. 1970-luvun puolivälissä TANE vaati sairaan lapsen hoitolomaoikeuden antamista myös isille ja esitti oikeutta isyyslomaan, mikä toteutuikin vuonna 1978. TANE:n miestyön varsinainen käynnistäjä oli sosiaali- ja terveysministeriön marraskuussa 1983 järjestämä *Miehen mallit ja mahdollisuudet* -seminaari, joka herätti paljon kiinnostusta. Kyseinen vuosi oli tasa-arvon teemavuosi. Seminaarin ohella TANE laati isyysesitteen. Miestutkimusta varten TANE perusti keväällä 1984 oman tutkimusohjelmatyöryhmän, joka koottiin tutkimusjaoston miesjäsenten Jouko Huttusen ja Tapani Köpän johdolla. Vuonna 1982 perustettu TANE:n tutkimusjaosto keskittyi edistämään naistutkimuksen asemaa. Suomalainen mieskeskustelu lähti varsinaisesti käyntiin vuonna 1986 ja keskustelu alkoi hyvin vilkkaana.

2.1 Muualla tehty miestyö

Varsinaisia miesliikkeitä ei ollut 1980-luvun loppuun tultaessa syntynyt eikä kansainvälisten esikuvien mukaisia ruohonjuuritason miesryhmiä löytynyt tuolloin vielä Suomesta. Niiden kehittymiseen suhtauduttiin hiukan epäillen. Toimintaa oli ollut jonkun verran, mutta se oli hyvin pienimuotoista ja satunnaista. Vuosikymmenen puolivälissä alkoi eri tahoilla varsinainen miestyö, joista *Mies 2000* -projekti on yksi esimerkki.

Mies 2000 -projekti oli lääkintöhallituksen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Alkon rahoittama vuoden 1986 kestänyt projekti, jonka taustalla oli Maailman terveysjärjestö WHO:n Suomen *Terveyttä kaikille*

vuoteen 2000 mennessä -ohjelma. Ohjelmassa nähtiin suurimmaksi ongelmaksi aikuisten miesten ennenaikainen kuolleisuus ja suuri sairastavuus. Kyseessä oli uudentyypinen terveystutkimus, jossa terveyttä pyrittiin tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti elämäntyylistä ja elämäntilasta käsin puuttumatta yksittäisiin terveystapoihin. Miesten terveysongelmien syyn nähtiin olevan kulttuurisissa ja sosiaalisissa tekijöissä ja tarkoituksena oli tukea miehen selviytymistä ja terveempää elämäntyyliä laajentamalla keskustelua yhteiskunnalliseksi.

Kampanjan vastaanotto ei ollut pelkästään positiivinen; *Mies 2000* leimattiin yleisesti kurjuustutkimukseksi, jonka tarkoituksena nähtiin vain miesten ongelmien nostaminen esiin. Mediassa käydyssä keskustelussa oli esillä vahva vastakkainasettelu sukupuolten välillä. Keskustelua leimasi perinteinen ajattelu, jolla naiset sidottiin kodin ja miehet julkisen piiriin. Tasa-arvokeskustelulle oli tuolloin tyypillistä, että toisen sukupuolen tasa-arvopyrkimykset nähtiin uhkana toiselle. Kampanja sai myös positiivista palautetta; asenteiden oli jo aikakin muuttua.

2.2 Miestä päin

Vuonna 1986 TANE:n tutkimusjaoston aloitteesta valtioneuvoston kanslia tilasi asiantuntijatyöryhmältä muistion uudesta miestutkimuksesta. Miestyöryhmän tehtävänä oli kartoittaa Suomessa tehtyä miestutkimusta sekä pohtia, mitä Suomessa tulisi miehen asemaan, rooleihin ja mieskuvaan liittyen tutkia ja mitä mahdollisia teemoja tähän liittyen voitaisiin nostaa esiin yhteiskunnalliseen keskusteluun. Ryhmän lopputulokset koottiin muistioksi, sillä valmiin tutkimusohjelman laatimista pidettiin näin alkuvaiheessa ongelmallisena. Raportissa käsiteltiin mm. miestutkimuksen peruskysymyksiä, miehisiä kulttuureita ja miehen unelmia. Lisäksi raporttiin oli koottu miestutkimuksen ja -kirjallisuuden valikoiva bibliografia, joka oli ensimmäinen Suomessa.

TANE:n marraskuussa 1986 julkistettu *Miestä päin* -raportti otettiin mediassa vastaan paljon positiivisemmin kuin *Mies 2000* -projekti. Lehdistäntartikkeleiden sävy oli kuitenkin pikemminkin tiedottava kuin kannataottava, eikä toivotun laajuista keskustelua miehiin liittyvistä teemoista juurikaan syntynyt. Lisäksi vuonna 1985 julkaistu, Seppo Hel-

misen ja Merja Hurrin toimittama ensimmäinen varsinainen suomalaista miesasiaa koskeva artikkelikokoelma *Miehen mallit* oli jo kyseisenä vuonna saanut runsaasti huomiota.

Vaikka julkinen keskustelu ei ollut yhtä laajaa kuin oli toivottu, työryhmä onnistui herättämään lopullisesti TANE:n mielenkiinnon miestyötä kohtaan. *Miestä päin* -raporttia pidetään julkisen miestutkimuksesta käytävän keskustelun avauksena. TANE:n miestyöryhmän jälkeen ajatus työn jatkamisesta jäi kypsymään ja lopullisen kimmokkeen ensimmäisen miesjaoston perustamiselle antoi Ruotsissa lokakuussa 1987 pidetty miestä ja tasa-arvotyötä pohtinut seminaari. Kyseinen seminaari osoitti, että Suomessakin on tarve ja kiinnostus miesten aktiivisemmalle osallistumiselle tasa-arvokysymyksiin. Miestutkimuksen ja naistutkimuksen asema ja suhde toisiinsa oli ollut puheenaiheena TANE:n tutkimusjaostossa koko 1980-luvun, joten miesjaoston perustaminen antoi tutkimusjaostolle mahdollisuuden keskittyä naistutkimukseen ja miestutkimuksellisten kysymysten painotus siirtyi miesjaoston tehtäväksi. TANE:ssa nähtiin, että sukupuolten tasa-arvokeskustelun on oltava vuoropuhelua naisten ja miesten välillä, ja tähän tehtävään vuonna 1988 perustettu miesjaosto pyrki vastaamaan.

2.3 Hyppy tuntemattomaan

TANE päätti miesjaoston perustamisesta kokouksessaan 13.4.1988. Jaoston tarkoituksena oli jatkaa ja laajentaa vuonna 1986 toimineen miestutkimustyöryhmän työtä. Ensimmäinen jaosto ehti työskennellä vain reilut puoli vuotta syksystä 1988 kevääseen 1989 saakka. Jaoston toiminta keskittyi mieskysymyksen kartoittamiseen ja toiminnan suunnan miettimiseen. Ensimmäinen jaosto oli ennen kaikkea keskusteleva ja tunnusteli maaperää miestä koskevalle tasa-arvotutkimukselle. Jaoston silloinen puheenjohtaja totesikin lehtihaastattelussa, että "emme mekään pysty vallankumousta tekemään, mutta keskustelua haluamme herättää". Aihepiiri oli myös jaoston jäsenille uusi, minkä vuoksi jaosto järjesti sisäisen seminaarin tammikuussa 1989. Seminaarissa käsiteltiin mm. miesihanteita ja miehen ja lapsen välisiä suhteita.

Jaoston toiminnan alkua leimasi epävarmuus siitä, mitä työryhmältä odotetaan, millaiseksi sen toiminta muodostuu ja millä meriiteillä jäsenet olivat tulleet valituiksi miesjaostoon. Eräs jaoston jäsen jopa kyseenalaisti vuoden 1989 alussa lehtihaastattelussa jaoston työskentelyn järkevyyden ja pohti, kannattaako toimintaa jatkaa vain sen itsensä takia. Epävarmuus johtui osittain siitä, ettei mitään varsinaisia esikuvia ollut, vaan toimintaa lähdettiin luomaan lähes tyhjältä pohjalta. Jaostossa pohdittiin, onko miestutkimukselle tarvetta. Ilmapiiri kuitenkin muuttui jaostossa hyvin pian aloittamisen jälkeen, sillä perehdyttyään miestutkimukseen jaoston jäsenet vakuutuivat sen tarpeellisuudesta. Jaoston työ nähtiin tärkeäksi, ja sen olemassaolosta käyty keskustelu osoittautui hedelmälliseksi.

Miesjaoston perustaminen sai pääasiassa positiivista huomiota tiedotusvälineissä, sillä mediassa ei ollut aiemmin juurikaan käsitelty miestutkimusta. Vaikka tieteenala oli suurelle yleisölle tuntematon, se herätti vahvoja mielipiteitä puolesta ja vastaan. Aikaisemman *Mies 2000* -projektin myötä miestutkimus oli saanut hieman negatiivisen, vain miehen ongelmia käsittelevän tutkimuksen leiman.

Aikaisempi miestutkimus edusti ensimmäiselle miesjaostolle ns. kurjuustutkimusta, johon haluttiin ottaa etäisyyttä. Jaosto halusi saada miehet innostumaan tasa-arvoasioista, edistää Suomessa tehtävää miestutkimusta sekä muuttaa sen suuntaa. Jaosto pyrki tietoisesti eroon yhden oikean miehen mallin tavoittelemisesta. Sen sijaan pyrittiin herättämään keskustelua miehenä olemisen monimuotoisuudesta. Toinen tärkeä tehtävä oli miesten erityisongelmien kartoittaminen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Jaosto pohti, pyrkisikö se vaikuttamaan julkiseen keskusteluun, tekemään yhteistyötä eri organisaatioiden ja laitosten välillä vai julkaisemaan tutkimusta.

Jaosto kartoitti keskusteluissaan sitä, mistä aiheista tutkimusta Suomessa oli jo julkaistu ja mistä tutkimusta tarvittaisiin lisää. Jaosto koki, että esimerkiksi isän merkitystä perheessä ja perheen merkitystä miehelle ei ollut tutkittu tarpeeksi. Tutkimusta kaivattiin lisää erityisesti isän ja lasten suhteesta sekä mm. eronneiden miesten elämäntilanteen kartoittamisesta, miesten keskinäisistä suhteista ja nuoruudesta ja lapsuudesta. Jaosto piti myös tärkeänä lainsäädännön ja yhteiskunnallisten käytäntöjen kriittistä tarkastelua miesnäkökulmasta.

Ensimmäinen jaosto suhtautui eri tavalla julkisuuteen kuin tulevat seuraajansa ja päätti viimeisessä kokouksessa, ettei tee julkaistavaa tiedotetta toiminnastaan tai linjauksistaan, vaikka media olikin noteerannut toiminnan aloittamisen. Julkisuutta tärkeämpänä nähtiin keskustelun laajentaminen eri instituutioihin ja organisaatioihin. Yhteistyötä haluttiin kehittää mm. yliopistojen ja opinnäytettään miestutkimuksellisesta aiheesta tekevien opiskelijoiden kanssa.

Ensimmäisen jaoston toimikausi oli lyhyt, mutta se loi tärkeää pohjaa seuraavien jaostojen toiminnalle ja toi ennen kaikkea esiin miesjaoston työn tarpeellisuuden. Toiminta oli kuitenkin vielä haparoivaa ja etsi omaa suuntaansa. Jaosto esittikin loppuraportissaan TANE:lle, että se asettaisi uuden miesjaoston jatkamaan kesken jäänyttä työtä.

3 Ensiaskeleista kasvukipuihin

Aika 1980-luvun lopusta 1990-luvun puoleen väliin oli miesjaoston historiassa oman toimintamuodon ja paikan etsimistä. Tuona aikana luotiin pohja miestyölle, josta ei kuitenkaan selvitty ilman kasvukipuja. Aikaa leimasi vahva innostus miestyöhön ja jaoston jäsenet kokivat varsinkin alkuaikoina olevansa luomassa pohjaa uudennlaiselle tasa-arvotyölle nostamalla miesten asemaan liittyviä kysymyksiä tasa-arvokeskusteluun. Miestyön koettiin lähtevän lentoon, mutta se ei jaoston jäsenten harmiksi saanutkaan toivottua vastaanottoa. 1990-luku oli kuitenkin miestyölle aikaa, jolloin se saavutti paikkansa yhteiskunnallisessa keskustelussa.

3.1 Omaa uoma etsimässä

Toinen miesjaosto aloitti toimintansa syksyllä 1989, ja sen toimikausi päättyi keväällä 1992. Jaosto päätti keskittyä pikemminkin erityisteeemojen kautta etenemiseen kuin "pyrkii laajaan kokonaisuuteen muiden pohjoismaisten miesjaostojen tapaan". Toiminta käynnistyi nopeasti, sillä jäsenistä monet olivat olleet myös ensimmäisessä jaostossa. Miesjaosto etsi vielä toiminnalleen suuntaa ja sopivia toimintamuotoja, mutta nyt sen jäsenille oli jo varmaa, että miehiin liittyvää

tasa-arvokeskustelua todella tarvittiin. Epävarmuuden sijaan jaostolla alkoi olla runsaudenpulaa ideoista. Työelämästä tuli jaoston toisen toimikauden keskeinen teema, ja sen lisäksi jatkettiin edellisen jaoston aloittamaa miehet ja lapset -teeman pohdintaa. Toinen miesjaosto sivusi myös sosiaalisia ja terveydellisiä kysymyksiä, kun erikoistutkija Anja Ahola laati jaoston toimeksiannosta *Sukupuoli, sosiaalinen asema ja psyykinen oireilu* -raportin. Raportti oli osa TANE:n ja Tilastokeskuksen yhteistyössä tuottamaa laajempaa miesten ja naisten terveyttä koskevaa tutkimusta.

Ensimmäinen jaosto oli tehnyt periaatepäätöksen, ettei se kirjoita varsinaista ohjelmaa tai mietintöä, vaan pyrkii virittämään keskustelua ja näin nostamaan ideoita laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Toinen miesjaosto jatkoi tätä periaatetta, mutta otti edeltäjänsä avoimemman tiedotuslinjan. Tiedotusta pyrittiin kehittämään luomalla yhteyksiä tasa-arvoasioista – erityisesti mieskysymyksistä – kiinnostuneisiin toimittajiin.

Miesjaosto toi toimintaansa esille osallistumalla erilaisiin tapahtumiin ja seminaareihin. Lisäksi jaoston jäsenet pitivät alustuksia ja esitelmää miesteemoista. Jaosto avusti oululaisen miestietoisuusryhmän uuden mieskeskustelun avausprojektia, joka oli yksi ruohonjuuritason mies-työn avaajista. Suurin yksittäinen tapahtuma oli Lahdessa toukokuussa 1992 sosiaali- ja terveyshallituksen järjestämä SOS-messut, jossa jaostolla oli oma näyttelytila. Messuista tehdyt lehtihaastattelut toivat toiminnalle toivottua näkyvyyttä.

3.1.1 Miehet ja lapset

Miesjaosto pyrki käsittelemään miehet ja lapset -teemaa hyvin yleisellä tasolla, ei pelkästään miehen suhdetta omaan lapseensa. Teeman esiin nostamisen taustalla oli vallalla ollut perinteinen ajatus, jonka mukaan äidillä on pääasiallinen vastuu lapsen hoidosta. Jaosto halusi muuttaa tätä käsitystä ja tuoda isän näkökulman keskusteluun. Samalla haluttiin tuoda esiin isyyden merkitys sekä lapsen että isän itsensä kannalta sekä kasvattaa isän roolia perheessä.

Miesjaoston *Mies ja lapsi* -kannanotto julkaistiin maaliskuussa 1990, ja se oli yksi kattavimmista julkisista puheenvuoroista aihetta koskien. Kannanotossa korostettiin, että isyyslomasta, vanhempainlomasta ja hoitovapaasta tulisi tehdä sosiaalisesti ja taloudellisesti nykyistä houkuttelevampia vaihtoehtoja, jotta miehet käyttäisivät näitä oikeuksiaan entistä useammin. Jaosto vaati miehille 20 päivän isyyslomaa ja perusteli vaatimuksiaan mm. sillä, että miehen ja lapsen suhde rakentuu luontevimmin isyysloman kautta ja samalla avaa miehelle työelämästä poikkeavan näkökulman elämään. Kannanottoa valmisteltaessa jopa pohdittiin, pitäisikö isyyslomasta tehdä isille pakollinen. Jaosto korosti, että miesten ja naisten tasa-arvoisuutta pystyttäisiin tukemaan sillä, että molemmat vanhemmat osallistuvat lasten hoitamiseen. Myös avioeroisien ja -lasten asemaan haluttiin kiinnittää huomiota. Kannanotossa esitettiin, että vanhemman erottaminen täysin lapsen huollosta olisi mahdollista vain, kun lapsen etu sitä vaatisi ja että yksinhuoltajien ja elatusvelvollisten tukemiseksi olisi kehitettävä erityinen lapsilisäjärjestelmä. Jaosto piti raportissaan välttämättömänä sitä, että "tasa-arvoa kannattavien miesten on ryhdyttävä sanoista tekoihin".

Kannanotto sai näkyvyyttä tiedotusvälineissä, ja se toimitettiin myös eduskuntaryhmille, ministereille sekä viranomaisille, jotka valmistelivat ja hallinnoivat kannanotossa käsiteltyjä asioita. Muistio oli tarkoitettu pikemmin keskustelunavaukseksi kuin konkreettisiksi muutosehdotuksiksi. Lausunnossa ei juurikaan käsitelty historiallisia ja sosiaalisia syitä, sillä jaosto oli tietoisesti halunnut keskittyä sellaisiin yhteiskunnallisiin epäkohtiin, jotka hankaloittavat miehen ja lapsen suhteen syntymistä tai sen syventymistä, mutta jotka voidaan ratkaista viranomaisten toimenpitein.

Kannanoton pohjalta miesjaosto teki vuonna 1992 Stakesille aloitteen *Isä ja lapsi* -kampanjasta. Ruotsissa oli jo toteutettu *Pappa kom hem* -kampanja, josta oli saatu positiivisia kokemuksia ja josta miesjaosto otti mallia. Suunnittelu aloitettiin vuonna 1993 ja kampanja toteutettiin nimellä *Isä tule kotiin* vuonna 1994, joka oli YK:n perheteemavuosi.

3.1.2 Miehet ja työelämä

Miehet ja työelämä -teemaa alettiin käsitellä syksyllä 1990. Miesjaosto keskusteli mm. työn arvosta, riskinotoista sekä työelämän ja vapaa-ajan merkityksestä. Aihe todettiin tärkeäksi ja jaosto tuotti aiheesta kolme julkaisua: Hannele Varsan toimittaman *Miehet työelämässä*, Harri Ruohomäen Elämänkaari-kirjoituskilpailun tekstien pohjalta kokoaman *Miehen työn* ja Johannan Lammin *Miehet naisvaltaisissa ammateissa. Katsaus länsimaisiin julkaisuihin vuosilta 1973–1991*.

Miesjaosto järjesti toukokuussa 1991 *Miehet ja työelämä* -seminaarin yhdessä Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskuksen ja Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa. Tilaisuudessa pohdittiin, millä tavalla työelämän ja ammatillisten kulttuurien muutokset vaikuttavat miesten elämään 1990-luvulla, millaisia ongelmia ja riskejä näihin muutoksiin liittyy sekä millä tavoin nämä muutokset tulisi ottaa huomioon yleisessä yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa, yritysten ja julkisen sektorin henkilöstöpolitiikassa sekä miesten omassa arkielämässä. Jaoston jäsenet pitivät seminaaria onnistuneena, mutta sen myötä kävi heidän mukaansa ilmi, että suomalaisella työn sosiologialla on vielä matkaa tasa-arvonäkökulmien huomioimiseen. Seminaarin sisällöstä koottiin samanniminen TANE:n julkaisu *Miehet työelämässä*.

3.2 Miestyö tunnetuksi

Miesjaoston toiminta oli vuonna 1992 kolmannen jaoston aloittaessa lähtenyt kunnolla käyntiin. Tämä näkyi toimintatapojen vakiintumisessa ja siinä, että ehdotuksia jaoston esityslistalle tuli huomattavasti enemmän kuin sinne mahtui ja projekteja jouduttiin karsimaan. Jaostossa ajateltiin, ettei miestyö ole vain ohimenevä vaihe, vaan laaja ja moniulotteinen sektori, joka vaatii paljon työtä ja paneutumista. Jaoston käymän periaatekeskustelun mukaan tasa-arvotyössä – niin lainsäädännössä kuin asennekasvatuksessa – oli yhdistettävä sekä nais- että miesnäkökulma. Miesjaosto nähtiin yhteiskunnan erilaisten miesnäkökulmien risteyskohtana. Kolmas jaosto pohti myös sitä, pitäisikö sen toiminnasta tehdä näkyvämpää ja provosoivampaa. Varsinaista ohjel-

majulistusta jaostolla ei edelleenkään ollut; jaosto vertasikin toimintaansa tilkkutäkkiin.

Kolmas miesjaosto pyrki tiivistämään yhteenkuuluvuuttaan ja järjestämään kokoontumisiaan vapaamuotoisemmin. Näin ajankohtaisia kysymyksiä kuin henkilökohtaisia tuntojakin voitiin käsitellä perusteellisemmin. Jaoston jäsen muistelee, että toiminnassa toteutui voimakkaasti ajatus "henkilökohtainen on poliittista".

Kolmannen jaoston työskentelyä leimasi turhautuneisuus, kun odotettua miestyön nousua ei tapahtunutkaan. Jaosto harmitteli mm. rahoitusta, sillä budjetti ei ollut kovinkaan suuri. Ratkaisuna tähän nähtiin yhteistyö muiden tahojen kanssa. Suurimpiin projekteihin pyrittiin saamaan ulkopuolista rahoitusta; TANE:n jaostot tekivät aloitteita ja käynnistivät useita projekteja, jotka myöhemmin siirtyivät muille tahoille. Tästä esimerkkinä oli miesjaoston aloitteesta syntynyt *Isät ja lapset* -työryhmä, joka toimi Stakesin yhteydessä. Työryhmä pyrki edistämään isien ja lasten suhteita, erityisesti rohkaisten isiä käyttämään vanhempainlomaa ja hoitovapaata.

3.2.1 *Miestyön nousu*

Yksi kolmannen miesjaoston keskustelua vahvimmin leimanneista aiheista oli kaupallisen seksin räjähdysmäinen kasvu. Seksibaarit ja muu seksibisnes yleistyivät Suomessa nopeasti, mistä seurasi paljon julkista keskustelua. Mediassa käyty tasa-arvokeskustelu oli edelleen dikotomioihin perustuvaa: vastakkaisina esitettiin miehen "oikeus" osata seksiä ja naisten siihen kohdistama vastustus.

TANE asetti syyskuussa 1993 asiaan liittyvän työryhmän, jonka tehtävänä oli pohtia nopeasti lisääntyneen seksibisneksen merkitystä tasa-arvon näkökulmasta ja muotoilla asiasta kannanotto. Työryhmään osallistui myös miesjaoston edustaja. Miesjaosto pohti kysymystä omista kokouksissaan miesnäkökulmasta ja halusi painottaa, että "seksiteollisuutta tarkasteltaessa ei tulisi yleistää käsityksiä eroottisten palveluiden kuluttajista kaikkia miehiä koskeviksi". Jaoston mukaan seksiteollisuus hyödyttää vain osaa miehistä ja aiheuttaa epätasa-arvoa myös miesten kesken. Toiseksi monet miehet suhtautuvat kieltei-

sesti naisia hyväksikäyttävään, seksistiseen ideologiaan. Heidän mielestään naisten alistaminen esineeksi ei ole seksuaalisesti kiihottavaa. Kolmanneksi monet miehet kokevat pornografisen miehen mallin ahdistavaksi. Seksiteollisuus ei siten ole miestä hoivaavaa sosiaalisuutta, vaan luo vankilan myös miehille asettamalla esteitä paitsi naisen, myös miehen seksuaaliselle vapautumiselle. Muutoksen oli perustettava eroottisten merkitysten uudelleenmäärittelylle ja hyväksikäytön logiikasta irtautumiselle.

Muita jaoston tuolloin käsittelemiä kysymyksiä olivat mm. uudenlainen isyys, huoltajuuden määräytyminen erotilanteissa yleensä naisille, ainokaisten asema naisvaltaisissa ammateissa sekä miesten asema sosiaalitoimiston asiakkaana. Ainokaisia käsitteli Johanna Lammin raportti *Kummajainen vai kunnan mies? Miehet lastentarhaopettajina*, joka julkaistiin joulukuussa 1993. Raportissa Lammi käsitteli miehille epätavanomaisessa ammatissa eli lastentarhaopettajana toimivien kokemuksia ja mm. sitä jännitettä, joka miehillä feminiinisen ammattiroolin ja oman maskuliinisen identiteetin välillä syntyi. Raportti antoi äänen lastentarhaopettajamiehille ja kuvasi nimenomaan miesten näkemyksiä ja kokemuksia. Vuonna 1994 jaosto järjesti seminaarin *Miehet sosiaalitoimiston asiakkaina* yhdessä Vaasan kaupungin sosiaalitoimen kanssa.

Suomessa tehtävä miestutkimus alkoi monipuolistua ja lisääntyä. Vuoden 1995 alussa perustettiin miestutkimusverkosto, joka ei kuitenkaan monen harmiksi käynnistynyt kunnolla. Miestutkimus oli miesjaoston perustamisen yhteydessä määritelty kuuluvaksi miesjaoston tehtäväkenttään. Koska työnjako miesjaoston ja tutkimusjaoston välillä ei tuntunut selkeältä, aloittivat jaostot vuoropuhelun naistutkimuksen ja miestutkimuksen suhteesta.

Suomessa ei ollut vielä tuolloin syntynyt varsinaisia miesliikkeitä. Miestyö oli ollut marginaalista, mutta 1990-luvun alkupuolella oli alkanut syntyä spontaanisti ruohonjuuritason miesryhmiä, joissa miehet puhuivat esimerkiksi kokemuksistaan tai tunteistaan. Miesjaoston mielestä oli tärkeää välittää informaatiota olemassa olevista ryhmistä, joihin miehet voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä, sillä ne lisääisivät miestyön tunnettavuutta. Jaosto onkin koko historiansa ajan pitänyt yhteyttä eri järjestöihin. Esimerkkinä tästä miesryhmien noususta oli *Lyömätön*

linja, joka aloitti toimintansa maaliskuussa 1993 ja jota miesjaosto oli tukemassa.

3.2.2 *Eläköön mies!*

Tasa-arvoasian neuvottelukunta ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkisto julkistivat miehille tarkoitetun elämäkertakilpailun syyskuussa 1992. Neuvottelukunnassa suhtauduttiin positiivisesti miesjaoston ideaan miesten elämäkertakilpailusta ja jaosto oli aktiivisesti mukana järjestämässä sitä. Aiemmat mieselämäkerrat olivat olleet hyvin työpainotteisia. Jotta miesten elämästä saataisiin laajempi kuva, kirjoittajia pyydettiin kertomaan elämästään monipuolisesti: menneisyydestä ja nykyisyydestä, arjesta ja juhlasta, elämänsä naisista ja miehistä, suhteesta lapsiin ja perheeseen sekä työstä ja harrastuksista. Saatu materiaali tallennettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkistoon, ja sitä on käytetty hyödyksi erilaisissa tutkimuksissa siitä lähtien muun muassa pro graduissa ja väitöskirjoissa.

Arvostelulautakunnan haluttiin koostuvan nimenomaan miehistä, ja sen puheenjohtajana toimi kirjailija Arto Paasilinna. Kirjoituksia tuli määräaikaan mennessä yhteensä 364 kappaletta ja niiden yhteinen sivumäärä ylitti 20 000 liuskaa. Kirjoitukset olivat keskimäärin noin 50 sivua. Osallistujia oli vuosisadan alussa syntyneistä 1970-luvulla syntyneisiin. Palkintoraati katsoi kilpailun olleen hyvätasoinen ja heidän mukaansa parhaat kirjoitukset tekivät vaikutuksen elämänmakuisuudellaan, joskin sävy oli usein varsin tumma ja synkeä. Elämäkertakilpailun tulokset julkistettiin elokuussa 1993. Kilpailun ansiosta miesjaoston työ sai paljon julkisuutta valtakunnallisia tiedotusvälineitä myöten.

3.3 Miesten valtakausi

Neljäs miesjaosto asetettiin syksyllä 1995 ja sen kausi päättyi toukuussa 1998. Aikaisemmissa jaostoissa oli ollut jäsenenä sekä miehiä että naisia, tosin kolmannessa miesjaostossa oli ainoastaan yksi naispuolinen asiantuntijajäsen. 1990-luvun alussa jaoston naisjäsenet ko-

ivat, että heidän oli nyt aika väistyä ja että miesjaostosta tulisi tehdä "puhtaasti miehistä koostuva jaosto". Neljänteen jaostoon nimitettiinkin vain miehiä. Miehistä koostuva jaosto kohtasi kuitenkin ongelmia, sillä vuonna 1995 voimaan tullut tasa-arvolain kiintiöpykälä velvoitti myös neuvottelukuntia valitsemaan jäsenikseen sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 prosenttia. Ministeri Terttu Huttu-Juntunen kuitenkin katsoi, että miesjaoston tehtävää, tasa-arvon tarkastelua miesten näkökulmasta, on pidettävä tasa-arvolaisissa tarkoitettuna erityisenä syynä poiketa kiintiösäännöksestä. Jaoston entinen jäsen muistele, että kiintiöt saivat jaostossa hämmentyneen vastaanoton.

Nyt kootun jaoston ensimmäisissä periaatekeskusteluissa sovittiin, että jäsenet hyödyntäisivät jaostossa omaa erityisosaamistaan, jotta eri jäsenen monialainen osaaminen saataisiin jaoston käyttöön. Jaoston työssä oli kauden aikana havaittavissa jännitettä, sillä osa jäsenistä toimi hyvinkin henkilökohtaisin motiivein, toiset taas olivat jaostossa mukana poliittisen taustansa vuoksi. Silloisen puheenjohtajan mukaan jännite oli hyvä asia ja vaikka omiin kokemuksiin perustuva keskustelu oli paikoitellen vaikeaa, oli se silti hyvin merkittävää. Neljäs jaosto pyrki tietoisesti keskustelemaan kokousilmapiiriin, jotta työlle valittavat painopisteet muodostettaisiin yhdessä mahdollisimman avoimesti. Jaoston toimintamuotoja olivat seminaarit, projektit, paikallinen yhteistyö ja keskustelutilaisuudet. Neljännessä jaostossa virisi myös ajatus miehiin liittyvän palkinnon perustamisesta. *Miehen työ* -palkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1998. Miesjaosto seurasi tarkkaan yhteiskunnassa käytävää tasa-arvokeskustelua ja innostui keskustelemaan esimerkiksi erilaisista sukupuoliin liittyvistä odotuksista, kuten eri sukupuolten ammatinvalinnoista.

Vuonna 1997 miesjaosto loi uudenlaisen keskustelufoorumin miehille, kun se avasi *Man*-sähköpostilistan. Vastaavaa miehille tarkoitettua tasa-arvokeskustelufoorumia ei ollut tuolloin olemassa ja se olikin aikansa edelläkävijä. Jaosto oli miettinyt internetin hyödyntämistä jo useamman vuoden ajan, mutta siihen ei ollut löytynyt aikaisemmin tarvittavaa teknistä kapasiteettia. *Man*-sähköpostilista lopetettiin keväällä 2006, kun sen koettiin täyttäneen tehtävänsä. Omat internet-sivunsa miesjaosto avasi vuonna 1995.

Kasvukipujen aika alkoi neljännellä kaudella olla jo ohitse ja asenteet miesjaostoa ja ylipäätään miestyötä kohtaan muuttuivat vähitellen 1990-luvun puolenvälin jälkeen. Kun tätä ennen miesjaosto oli saanut tehdä paljon töitä oman uskottavuutensa takaamiseksi, sen tekemä miestyö alkoi vihdoinkin saada ulkopuolisen hyväksynnän. Tärkeää oli, että miesjaoston toiminnasta oltiin ylpeitä jaoston sisällä. Jaoston jatkamista pidettiin jo selviönä ja toimintaa suunniteltiin selvästi pidemmällä tähtäimellä kuin ennen. Neljäs miesjaosto koki, ettei TANE saa olla pelkkä "naisjärjestö" vaan miesten ja naisten tasa-arvoa edistävä organisaatio. Myös miestutkimus tunnustettiin vähitellen osaksi suomalaista tutkimuskenttää. Kun jaoston perustamisen aikaan ei voinut puhua vielä suomalaisesta miestutkimuksesta, 1990-luvun loppua lähestyttäessä tilanne oli aivan toinen. Miesjaosto pohti, miten resurssit tulevaisuudessa jakaantuisivat mies- ja naistutkimuksen kesken. Jaosto näki miestutkimuksen oleellisena osana tasa-arvotutkimusta ja että se kuuluisi tutkimusjaostoon. Miestutkimuksen "kotijaostoksi" määriteltiin siis tutkimusjaosto ja jaostojen välistä dialogia pyrittiin lisäämään.

3.3.1 Keskustelua aktiivisesta isyydestä ja väkivallasta

Yksi neljännen jaoston tärkeimmistä tehtävistä oli osallistua hallituksen tasa-arvo-ohjelman valmisteluihin vuonna 1996 antamalla oman lausuntonsa siitä TANE:lle. Miesjaosto halusi korostaa isyyden aitoa tukemista esimerkiksi kehittämällä isyysvalmennusta, vanhempainlomasäädöksiä ja työpaikkakulttuurin muuttamista. Miesjaosto oli tyytymätön varsinaiseen hallitusohjelmaan, sillä siinä ei korostettu isyyden merkitystä riittävästi. Tämän vuoksi jaosto päätti esittää neuvottelukunnalle, että se asettaisi isyyttä käsittelevän työryhmän mahdollisimman pian. TANE:n aloitteesta sosiaali- ja terveysministeriö perusti *Isyyden elämänkaari* -työryhmän vuonna 1996. Työryhmän jäsenistö koostui eri ministeriöiden, Stakesin ja miesjaoston edustajista ja tutkijoista. Työryhmän tarkoituksena oli selvittää ja tehdä ehdotuksensa isyyden elämänkaareen liittyen aina raskaudesta ja lasten kasvattamisesta viikonloppuisuuteen ja lapsenlapsiin. Työryhmän mukaan uuden isyyden toteuttaminen edellyttää, että isä pysyy mukana lapsen kasvattamisessa alusta saakka ja toteuttaa tasa-arvoista vanhemmuutta yhdessä äidin kanssa. Seuraavana vuonna jaosto totesi, että hallituksen

tasa-arvo-ohjelman kohta *Miehen vahvistaminen isänä* oli muuttunut sen esityksen suuntaisesti. Jaosto toivoi, että isoisien aseman merkitystä korostava kohta lisättäisiin ohjelmaan.

Jaosto pyrki nostamaan esiin aktiiviseen isyyteen liittyviä kysymyksiä myös *Isyyssmatka*-videon avulla. Videon tuottajina toimivat Stakesin Isät ja lapset -ryhmä, Työ ja perhe -projekti ja miesjaosto. Videoprojektin tavoitteena oli kiinnittää huomiota lapsen oikeuksiin suhteessa isäänsä ja rohkaista isiä käyttämään vanhempainlomaa ja hoitovapaa-ta. Videon näkökulmana oli isien omat elämysmaailmat ja elämäntilanteet, ja se oli tarkoitettu käytettäväksi perhevalmennuksessa sekä lastenneuvolatoiminnassa. Tarkoituksena ei ollut antaa käytännön neuvoja lasten hoitoon, vaan haastaa miehiä tarttumaan isyyden mukanaan tuomiin henkisen kasvun mahdollisuuksiin ja pohtimaan omaa isäsuhdettaan ja kokemuksiaan. Videon käsikirjoitti Alekski Bardy, ohjasi Aku Louhimies ja tuottajana toimi miesjaoston jäsen Harri Ruohomäki. *Isyyssmatka*-video julkaistiin isänpäivän aikaan vuonna 1996. Videota levitettiin muun muassa päiväkoteihin ja neuvoloihin.

Yksi neljännen jaoston toimikauden kantavista teemoista oli väkivalta. Miesjaosto järjesti yhdessä TANE:n väkivaltajaoston kanssa elokuussa 1996 väkivaltaseminaarin, jonka aiheena oli erityisesti ulkomaalainen mies väkivallan tekijänä ja kohteena. Väkivaltateemasta oli keskusteltu aikaisemminkin, mutta nyt etenkin perheissä tapahtuvaan väkivaltaan liittyvät kysymykset nostettiin esiin. Jaosto halusi herättää keskustelua väkivallasta muun muassa painottamalla väkivaltaa käyttäneille miehille suunnattujen palveluiden kehittämisen tärkeyttä. Aihe koettiin hyvin vaikeaksi ja moniulotteiseksi. Jaosto totesi kuitenkin, että miehet eivät saa vaieta, vaan keskustelua lähisuhdeväkivallasta on aktiivisesti edistettävä. Jäsenten mukaan negatiivinen ajattelu piti pyrkiä muuttamaan positiiviseksi ja auttaa miehiä pois väkivallan kierteestä. Samalla koettiin, että nyt miehetkin uskaltaisivat puhua ongelmistaan. Jaoston puheenjohtajan mukaan keskustelun tuominen julkisuuteen ja siitä seurannut palaute yllättivät. Aiheesta puhuminen nosti esiin jopa hyvin vihamielisiä tunteita niin miesten kuin naisten taholta. Miesjaostoa syytettiin muun muassa siitä, että lähisuhdeväkivallan esiintuominen lisäisi väkivaltaa. Palaute kannusti jaostoa luomaan omaa kannanottoaan asiaan. Väkivallasta käyty keskustelu vaikutti myös *Miehen työ* -palkinnon syntyyn vuonna 1998.

4 Tasa-arvoajattelu sallituksi myös miehille

1990-luvun loppu ja 2000-luvun alku ovat olleet miesjaoston historiasa sen toimintamuotojen vakiintumista ja myös uusien teemojen ja aiheiden esiin ottamisen aikaa. Yleinen asenne miestyötä kohtaan muuttui vuosituhannen vaihteessa myönteiseksi ja tasa-arvotietoinen miesnäkökulma alkoi saada julkisessa keskustelussa jalansijaa. Ikkuva sävy ja asenne jäi taka-alalle ja miestyöstä on tullut yleisesti hyväksytty osa tasa-arvotyötä. Yhteiskunnallisessa keskustelussa sukupuolten tasa-arvoa ei olla nähty enää vain naisten asiana.

4.1 Kohti tasa-arvoisempaa miespolitiikkaa

Viides miesjaosto aloitti toimintansa vuonna 1999, ja sen toimikausi päättyi toukokuussa 2001. Edellinen jaosto oli ollut pelkästään miehistä koostuva, mutta viidennestä jaostosta lähtien noudatettiin tasa-arvolain mukaista 40 prosentin kiintiösääntöä miesjaoston omasta aloitteesta.

Viides miesjaosto jatkoi isysteeman käsittelyä. Isän asemaan oli alettu kiinnittää aiempaa enemmän huomiota Euroopassa ja Suomi oli ollut mukana tässä kansainvälisessä keskustelussa. Isätoimikunnan asettaminen vuonna 1998 oli osa tätä kehitystä ja miesjaostolla oli siinä aktiivinen rooli. Isätoimikunnassa oli jäseniä sosiaali- ja terveysministeriöstä, Helsingin yliopistosta, miesjaostosta, Stakesista ja Lastensuojelun keskusliitosta. Isätoimikunnan tehtävänä oli arvioida isän asemaa suomalaisen yhteiskunnan eri alueilla lainsäädännön sekä vallitsevan käytännön näkökulmasta. Toimikunta luovutti maaliskuussa 1999 mietintönsä ja tarkasteli siinä isän asemaa ennen kaikkea lapsen oikeuksien näkökulmasta. Toimikunta esitti muun muassa isille omaa, 25 päivän isyysvapaata sekä toivoi huoltajuuskiistoihin riippumatonta asiantuntijaa. Isätoimikunnan työhön liittyen miesjaosto järjesti *Isyyden sietämätön keveys* -seminaarin maaliskuussa 2001. Seminaarissa käsiteltiin muun muassa isyyttä uusperheissä, isiä neuvolan asiakkaina sekä isän asemaa avioerossa. Seminaarissa haluttiin nostaa esiin nimenomaan isätoimikunnan ehdotukset ja miten ne ovat toteutuneet.

TANE juhlisti Miehen ja Kallen nimipäivää 28.1.1999 julkaisemalla Arto Tiihosen ja Matti Linnavuoren toimittaman miesantologian *Itsestään puhuvat miehet*. Teos syntyi miesjaoston aloitteesta tasa-arvoisemman miespolitiikan edistämiseksi ja uusien keskusteluaiheiden nostamiseksi. Teoksessa eri aloilla vaikuttavat miehet jakoivat ajatuksensa ja kokemuksensa omasta miehisyydestään ja suhteestaan tasa-arvoon, ja sen sävy oli hyvin henkilökohtainen.

Miesjaosto jatkoi myös väkivaltateeman käsittelyä. Aihe oli hyvin ajan-kohtainen vuonna 1998 julkaistun Tilastokeskuksen ja TANE:n yhteistyössä julkaiseman *Usko, toivo, hakkaus* -naisuhritutkimuksen vuoksi. Jaosto järjesti joulukuussa 1999 kaksipäiväisen seminaarin naisiin kohdistuvasta väkivallasta yhteistyössä miesten väkivaltaa vastustavan suomalaisen White Ribbon -verkoston kanssa. Seminaarin tavoitteena oli tehdä yhdysvaltalainen Duluth-malli tunnetuksi Suomessa. Mallin avulla oli pystytty tehostamaan parisuhdeväkivallan kanssa tekemisissä olevien viranomaisten ja yhteisöjen keskinäistä yhteistyötä. Duluth-mallissa korostetaan, että mies väkivallan käyttäjänä on myös aina vastuussa tekemisistään ja tavoitteena on koko käyttäytymisen muuttaminen, ei pelkästään fyysisen väkivallan lopettaminen. Keskeisenä lähtökohtana mallissa nähtiin vallan ja kontrollin tunnistaminen kaikissa muodoissaan.

Homo- ja lesbotutkimus oli jo 1980-luvulta lähtien kehittynyt osana naistutkimusta ja sukupuolen tutkimusta. Aihetta oli kuitenkin tutkittu vähemmän homo- ja biseksuaalien miesten näkökulmasta, joten miesjaosto nosti teeman keskusteluun omassa toiminnassaan vuosituhanen vaihteessa. Vuonna 1999 TANE julkaisi miesjaoston aloitteesta Jukka Lehtosen toimittaman kirjan *Homo Fennicus – miesten homo- ja biseksuaalisuus muutoksessa*. Kirjoittajien teemoina olivat muun muassa homoisuus, miesten väliset suhteet, väkivalta ja kirkollinen keskustelu. Teoksen ote oli poikkeittieteellinen, ja siinä tarkasteltiin homoseksuaalisuutta yhteiskunnallisena ilmiönä.

Viidennen jaoston tehtävänä oli antaa TANE:lle selvitys, jossa määriteltäisiin, mitä miesnäkökulma tarkoittaa TANE:n ja julkishallinnon työssä. Selvityksen tuli sisältää ehdotukset tasa-arvopoliittisista tavoitteista ja toimenpiteistä. Miesjaosto koki tämän hyvin tärkeäksi jaos-

ton toiminnan kannalta ja kokosi tehtävänannon mukaisesti Jouni Kempen toimittaman selvityksen *Miesnäkökulmia tasa-arvoon*, joka julkaistiin syyskuussa 2000. Teoksessa pyrittiin herättämään mielenkiintoa sukupuolten väliseen tasa-arvoon tuomalla siihen miesnäkökulmaa ja sen teemoina olivat muun muassa mies ja perhe sekä miehet ja väkivalta. *Miesnäkökulmia tasa-arvoon* julkaistiin vironkielisenä käännöksenä Virossa maaliskuussa 2002, mikä oli yksi tärkeä avaus Viron kanssa tehtävälle yhteistyölle. *Miesnäkökulmia tasa-arvoon* julkaistiin myös englannin- ja venäjänkielisinä painoksina.

4.1.1 Kuudes jaosto – lyhyt mutta aikaansaava

Kuudetta miesjaostoa perustettaessa sen kokoonpanoa päätettiin pienentää ja samalla moni pitkään aktiivisena toiminut jäi pois. Kuudennen jaoston toimikausi oli lyhyt; vain vähän yli vuoden toiminnan alkaessa tammikuussa 2002 ja päättyessä vuoden 2003 alussa. Sen tehtäväksi painottui ennen kaikkea miespolitiikan asiantuntijoiden keskustelufoorumina toimiminen ja julkisen miespoliittisen keskustelun herättäminen.

Jaoston keskeisenä toimintana oli sekä miespoliittisten että perheen ja työelämän yhdistämiseen liittyvien aloitteiden ja selvitysten tekeminen neuvottelukunnalle. Sen tehtäväkenttään kuului myös kartoittaa avioerotilanteisiin liittyviä ongelmia miesnäkökulmasta ja laatia käytännön esityksiä ongelmien korjaamiseksi. Aikaa oli toimikauden lyhydestä johtuen vähän, joten kaikkiin teemoihin ei voitu panostaa. Jaoston toiminnan kattoteemaksi valittiin perhe ja työ, sillä miehiin ja isyyteen liittyvä keskustelu oli kuudennen jaoston toimikauden aikana ehkä vilkkain tasa-arvokeskustelu Suomessa. Isyys ja siihen liittyvät teemat olivat vahvasti esillä julkisessa keskustelussa 2000-luvun alussa ja esimerkiksi isäkuukausi nousi myös poliitikkojen puheenaiheeksi. Jaosto pohti kokouksissaan paljon isyyskeskustelua ja lausui kantansa muun muassa perhevapaatyöryhmän mietintöön. Miesjaoston entinen jäsen kokee, että tässä tehtävässä onnistuttiin ja että jaosto oli omalta osaltaan vaikuttamassa asenteisiin. TANE julkaisi myös miesjaoston aloitteesta aiheeseen liittyen *Isä neuvolassa* -kirjan, jonka tarkoituksena oli tarjota äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajille ja lääkäreille lisää ymmärtämystä isyyteen kasvamisen kokemuksesta,

isänä olemisesta sekä isyyden kohtaamisesta. Miesjaosto pohti myös huoltajuuskysymyksiin liittyviä näkökulmia ja teemoja.

Yksi tärkeä panostus oli *Miesten kulttuurit* -seminaari lokakuussa 2002, jonka miesjaosto järjesti yhdessä TANE:n tutkimusjaoston, NIKK:n (Nordisk institutt for kvinne- og kjønnsforskning) ja Helsingin yliopiston Kristiina-instituutin kanssa. Seminaari oli monitieteinen ja kriittinen ja siinä luodattiin kriittistä miestutkimusta teoreettiselta kannalta sekä tarkasteltiin muutamia tutkimuksen osa-alueita empiirisemmin.

Yksi jaostoa puhuttanut aihe oli maahanmuuttajat. Aihe oli ajankohdainen lähinnä Ruotsissa tapahtuneista kunnia- tai häpeämurhista johtuen. Miesjaosto järjesti yhdessä etnisten suhteiden neuvottelukunnan kanssa maahanmuuttajiin keskittyvän seminaarin *Samassa veneessä – miehet maahanmuuttajina* tammikuussa 2003. Samassa veneessä -nimellä haluttiin viitata huomioon, että monet miehet kokevat samoja ongelmia ja pohtivat samoja kysymyksiä etnisestä taustasta riippumatta. Tärkeänä uutena seminaarissa ilmitulleena näkökohtana miesjaostossa pidettiin maahanmuuttajamiesten ja kantaväestön miesten välisen dialogin ja kohtaamisen korostamista.

4.2 Muutoksen tuulia

Syksyllä 2003 median ihmiskuva- ja miesjaostot yhdistettiin Mies- ja mediajaostoksi. Jaoston toimenkuva ei juurikaan muuttunut yhdistämisen seurauksena, mutta se laajeni mieskysymysten ohella käsittelemään median mies- ja naiskuvaa sekä jatkamaan kriittistä yhteiskunnallista keskustelua sukupuolen ja seksuaalisuuden esittämisestä mediassa.

Mies- ja mediajaosto on jatkanut muun muassa väkivalta- ja isyysteemojen käsittelyä. TANE järjesti kesäkuussa 2005 vuorovaikutteisen *Isyyden kirjo* -seminaarin. Tilaisuudessa TANE julkisti Ilana Aallon *Kerrottu isyys* -tutkimuksen. Tammikuussa 2006 TANE julkaisi Mies- ja mediajaoston valmisteleman kannanoton aktiivisen isyyden ja tasapuolisemman hoivavastuun edistämiseksi.

Mies- ja mediajaosto on ottanut käsiteltäväkseen uusia teemoja, kuten poikien ja nuorten miesten parissa tehtävän työn. Teema todettiin ajankohtaiseksi ja jaosto piti poikatyön ongelmana kriittisen näkökulman vähäisyyttä. TANE on mukana jaoston työpanoksella Setlementtinuorten liiton koordinoimassa *Globaali ihmisoikeus- ja tasa-arvokasvatusmateriaali pojille* -verkostohankkeessa, jonka valmistama oppimateriaali julkaistaan vuoden 2007 alkupuolella. Nuoret ovat painopisteenä myös jaoston tämän kauden väkivaltatyössä. Mies- ja mediajaoston aloitteesta TANE ja tasa-arvovyksikkö suomensivat ruotsalaisen seksuaalista väkivaltaa käsittelevän *Bye Bye Pornstar* -opetusmateriaalin, joka auttaa opettajaa käsittelemään nuorten kanssa seksuaalista väkivaltaa ja itsemääräämisoikeutta. TANE on vuosina 2005–2006 järjestänyt myös useita *Kenen asia? – Nuoret ja seksuaalinen väkivalta* -seminaareja ja -oppitunteja ympäri Suomea yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yksi TANE:n toimikautta leimaava teema on ollut mies seksin ostajana. Teemaa alettiin miesjaostossa pohtia jo 2000-luvun alussa. Aihe koetaan edelleen tärkeäksi siihen liittyvän lainsäädännöllisen ja yhteiskunnallisen keskustelun vuoksi. TANE:ssa toimii tällä kaudella myös erillinen Seksibisnes ja ihmiskauppa -työryhmä.

5 Vuoroin vieraisissa

Miesjaoston yhtenä tehtävänä on koko sen toiminnan ajan ollut osallistua pohjoismaiseen tasa-arvoyhteistyöhön. Euroopan unioniin liittymisen myötä mukaan on tullut jonkin verran yhteistyötä EU-maiden kanssa, mutta enimmäkseen miesjaosto on pitänyt yhteyttä Pohjoismaihin ja 1990-lopusta lähtien Baltian maihin, etenkin Viroon. TANE on toteuttanut monta yhteistyöprojektia Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa, muun muassa vuosina 1990–1992 *Miehet ja lastenhoitovapaat* -projektin. Kansainvälinen yhteistyö on toteutunut lähinnä vilkkaana kirjeen- ja tasa-arvomateriaalin vaihtona sekä seminaareihin osallistumisena ja niiden järjestämisenä.

Ennen Suomen miesjaoston perustamista samankaltaista toimintaa oli jo jossain muodossa Ruotsissa ja Norjassa. Ruotsissa ensimmäinen miesasioita käsittelevä työryhmä asetettiin vuonna 1983. Mieskes-

kustelu oli tuolloin Ruotsissa selvästi Suomea pidemmällä. Toimintansa alussa miesjaosto päätti olla ottamatta heti yhteyttä muihin Pohjoismaihin, sillä ensin haluttiin luoda suomalaista miesajattelua ja omiin kokemuksiin perustuvaa aihepiiri- jaottelua. Jaosto aloitti ensimmäiset varovaiset tunnustelut kohti pohjoismaista yhteistyötä keväällä 1989 osallistumalla Ruotsissa seminaariin *Framtidens Män*. Seminaari antoi paljon toimintaideoita toisen miesjaoston työskentelyä varten. Pohjoismainen yhteistyö nähtiin seminaarin jälkeen molempia osapuolia rikastuttavana toimintana.

Miesjaostot tapasivat toisiaan myös muuten kuin seminaarien tai konferenssien yhteydessä. Ruotsin miesjaosto eli Idégruppen för mansrollsfrågor vieraili Suomen miesjaoston vieraana huhtikuussa 1990. Vierailun tärkeimpänä tarkoituksena oli tiiviimpien suhteiden luominen, ja sen aikana keskusteltiin muun muassa jaostojen toimintatavoista ja niiden käsittelemistä teemoista. Miehen ja lapsen välinen suhde oli ollut Ruotsin miesjaoston toiminnan keskeinen teema, joten vierailun keskusteluilla oli Suomen jaostoon innostava vaikutus. Suomen ja Ruotsin miesjaostot tapasivat uudelleen maaliskuussa 1991, jolloin molempien edustajia oli Ahvenanmaan maakuntapäivien tasarvoelimen vieraana.

Miesjaosto jatkoi koko 1990-luvun ajan lupaavasti alkanutta pohjoismaista yhteistyötä osallistumalla seminaareihin ja pitämällä yhteyttä muiden Pohjoismaiden kanssa. Vielä 1990-luvun alussa jaostossa todettiin, ettei mittavien kansainvälisten seminaarien järjestäminen onnistuisi vielä Suomessa. Jaostot hakivat yhteistyöstä vaikutteita ja ideoita oman toimintansa pohjaksi. Tärkeäksi tehtäväksi koettiin verkostojen luominen miestutkimusta tekevien ja siitä kiinnostuneiden kesken. Jaosto liittyi vuonna 1994 Tanskassa järjestetyn miestutkimusseminaarin *Men's families* myötä kansainväliseen miestutkimusverkkoon (IASOM).

Yksi miesjaoston kansainvälisen yhteistyön painopisteistä 1990-luvulla oli Turussa järjestetty *Pohjoismainen Forum* vuonna 1994. Suurin osa Forumin tapahtumista oli naisten naisille järjestämää, joten miesjaosto suunnitteli tilaisuuteen *Miesten saluunan*, jossa juomien sijaan tarjoiltiin ajatuksia. Saluunassa esiteltiin muun muassa miesjaoston ja Lyömättömän linjan toimintaa, kuultiin isätutkimuksen uu-

simpia tuloksia sekä pidettiin leijanrakennustyöpajaa. Liettuan Valmierassa järjestettiin elokuussa 1997 merkittävä kansainvälinen tasa-arvokonferenssi yhteistyössä Baltian maiden ja Pohjoismaiden kanssa. Miesjaoston edustaja oli mukana konferenssin valmistelussa ja tavoitteena oli luoda uusia yhteistyökumppaneita ja -hankkeita erityisesti Baltian maista. Konferenssin yhteydessä Pohjoismaiden tasa-arvoasioista vastaavat ministerit hyväksyivät miesten tasa-arvoa käsittelevän toimintasuunnitelman, jonka yhtenä tärkeänä tavoitteena oli miesroolien laajentaminen.

TANE ja Pohjoismaiden ministerineuvosto järjestivät Espoon Hana-saaressa elokuussa 1998 *Isän jäljillä* -konferenssin. Konferenssi koettiin etenkin miesjaoston profiloitumisen kannalta tärkeäksi. Konferenssissa oli alustajia ja osallistujia sekä Pohjoismaista että Baltian maista, ja sen teemat liittyivät myös Suomen hallituksen vuonna 1996 hyväksymään tasa-arvo-ohjelmaan koskien isän asemaa ja isyyden merkitystä.

1990-luvun lopussa ja 2000-luvulle tultaessa yhteistyö alkoi vakiintua. Vuonna 1999 miesjaoston sihteeri kutsuttiin jäseneksi Pohjoismaiden ministerineuvoston miesryhmään. Vuosituhannen vaihteessa alkoi yhteistyö mm. Viron kanssa ja miesjaoston edustaja osallistui Tallinnassa järjestetyille miespäivillä syksyllä 2000. Sen jälkeen yhteistyötä Viron kanssa on pyritty laajentamaan esimerkiksi yhteistyöhankkeiden kautta. Kansainvälistä ja pohjoismaista yhteistyötä on jatkettu edelleen 2000-luvulla, mutta yhteistyöstä ei ole enää pyritty hakemaan ideoita tai malleja niin paljon kuin aikaisemmin oman toiminnan vakiintumisen vuoksi. Lisäksi yhteistyötä on jouduttu vähentämään resurssipulan takia. Kansainvälinen ja pohjoismaainen yhteistyö on kuitenkin edelleen tärkeä elementti miesjaoston toiminnan kannalta, sillä se on ollut yksi vahva vaikuttaja siihen, mitä ideoita ja teemoja jaosto on ottanut toiminnassaan käsittelyyn.

6 Miehen työ -palkinto 1998–2006

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta on vuodesta 1998 myöntänyt *Miehen työ* -palkinnon tasa-arvon edistämiseksi tehdystä työstä. Palkinnolla osoitetaan, että tasa-arvo on sekä naisten että miesten asia. Samalla

kannustetaan myönteisen esimerkin antaneita miehiä jatkamaan työtään. Tähän mennessä palkintoja on jaettu mm. kasvatustyön, aktiivisen isyyden ja kriittisen miestutkimuksen saralta. Tunnustuspalkinnon saajan valitsee tasa-arvoasiain neuvottelukunta miesjaoston ehdotuksen perusteella. Palkinto on jaettu vuoteen 2006 mennessä kahdeksan kertaa.

Aloite *Miehen työ* -palkinnosta tehtiin jo vuonna 1996 ja ajatusta pidettiin kannatettavana. Ehdotuksen mukaan palkinto annetaan henkilölle – miehelle tai naiselle – tai yhteisölle, "joka tai jotka ovat jaoston mielestä erityisesti kunnostautuneet toiminnalla, joka laajentaa mieheyden määritelmiä ja edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja ymmärtämystä".

Miesjaosto halusi tuoda väkivaltakysymykseen mukaan miehen näkökulman ja käydyn laajan keskustelun ohella jaosto pohti, mitä se voisi tehdä avoimen ja tasavertaisen yhteiskunnallisen keskustelun aikaansaamiseksi. Miesjaosto halusi luoda oman kantansa asiaan ja *Miehen työ* -palkinnon koettiin sopivan yhdeksi kannanilmaisuksi. Miesjaosto teki esityksen TANE:lle palkinnosta, joka hyväksyi sen ja ensimmäinen palkinnon saaja palkittiin Miehen päivänä 28.1.1998.

Alkuperäinen ajatus ei ollut tehdä palkinnosta vuosittaista, vaan osa Miehen ja Kallen päivän juhlintaa. Vuonna 1999 palkintoa ei jaettu, vaan Miehen ja Kallen nimipäivää juhlistettiin julkaisemalla miesantologia *Itsestään puhuvat miehet*. *Miehen työ* -palkinnosta muodostui kuitenkin jokavuotinen perinne ja nykyisin se jaetaan vuosittain vain yhdelle henkilölle tai taholle.

1998 Lyömätön linja ry, Jussi-projekti, Mobile-tukiasemat,
Pasi Ahola, Timo Mikkilä

Ensimmäinen Miehen työ -palkinto jaettiin miesjaoston palkinnon jakoa edeltävän väkivalta-keskustelun pohjalta miesten harjoittaman väkivallan vastaiselle työlle tai teolle. Palkinnon jakamisella haluttiin nostaa esiin miesten halu puuttua väkivaltakysymyksiin. Palkinnon saajista kolme oli yhteisöjä ja kaksi yksityishenkilöitä.

Palkittuja yhteisöjä olivat Lyömätön linja ry, Ensi- ja Turvakotien Liiton Jussi-projekti ja Suomen Mielenterveysseuran ja A-klinikkasäätiön Mobile-projekti. Jokainen näistä oli ollut omalta osaltaan avaamassa tietä väkivallasta puhumiselle ja auttamassa miehiä käsittelemään väkivaltaan liittyviä, vaikeita ongelmia. Nämä yhteisöt haluttiin palkita siitä työstä, jota he tekivät ehkäistäkseen ja katkaistakseen perheväkivaltaa tarjoamalla miehille mm. kriisiapua ja neuvontaa.

Pasi Ahola esti kesällä 1997 kahdeksannella kuukaudella raskaana olevan naisen raiskauksen. Ahola sai itse syytteen lievistä pahoinpitelystä, joka kuitenkin peruttiin myöhemmin. Palkinto myönnettiin Aholalle hänen eettisesti arvostettavan menettelynsä takia, jossa hän kohutuullista voimaa käyttäen esti raaemman väkivallanteon. Samalla syntyi keskustelua väkivallan oikeutuksesta ja uhrien asemasta. Toinen yksityishenkilönä palkittu Timo Mikkilä kertoi avoimesti julkisuudessa väkivaltaisesta käytöksestään perheenjäseniään kohtaan. TANE:n perusteluiden mukaan kaikkein vaikeimpien elämänongelmien avoin käsittely edistää muutoksen ja muuttumisen mahdollisuutta. Mikkilän toivottiinkin toimivan esimerkkinä ja rohkaisevan väkivaltaisia miehiä hakemaan apua tarpeeksi ajoissa.

2000 Miesaktivistit Hannu Säävälä ja Eero Keinänen,
teknologiayritys CCC Group

Vuonna 2000 TANE valitsi Miehen työ -palkinnon teemaksi isyyden ja palkitsi tahoja, jotka olivat teoillaan tukeneet isiä aktiivisesti ottamaan vastuuta vanhemmuudestaan. Oululaisessa miesliikkeessä aktiivisesti toimineet Hannu Säävälä ja Eero Keinänen palkittiin heidän isyyteen liittyvän toimintansa perusteella. He käynnistivät Oulussa isille tarkoitettut isäryhmät yhteistyössä oululaisten neuvoloiden kanssa, jotka ovat tarjonneet miehisen version siitä, miten olla ja viettää aikaa lapsen kanssa. Säävälä ja Keinänen käynnistivät Oulussa myös mieskaveri-toiminnan lapsille, joilla ei jokapäiväisessä elämässään ole välttämättä kokemusta miesten maailmasta tai joilla ei kovin usein ole suhdetta biologiseen isään. Näille lapsille pyrittiin järjestämään kaveriksi aikuinen, joka viettää lapsen kanssa aikaa esimerkiksi harrastuksiin viemällä.

Teknologiayritys CCC Group palkittiin siitä, että se maksoi isyyslo-
man ajalta työntekijöilleen täyden palkan. Palkinto tuli CCC Grou-
pille yllätyksenä, sillä he pitivät käytäntöä täysin luonnollisena. Pal-
kinnon myötä he totesivat olevansa poikkeus yritysten joukossa. TANE
toivoi, että CCC Group olisi esimerkkinä laajemminkin yritysmaail-
malle.

2001 Ilkka ja Ville Turkka, Icehearts (Jääsydämet) -jääkiek-
kojoukkueen valmentajat

Vuonna 2001 TANE jakoi Miehen työ -palkinnon suvaitsevaisuuteen
ja tasa-arvoon pyrkivän miehen mallin vahvistamisesta. Palkinnon saa-
jiksi valittiin Vantaan ruotsinkielisen seurakunnan kirkkoherra Ilkka
Turkka ja hänen poikansa sosiaalikasvattaja Ville Turkka Icehearts-
projektin tasa-arvoa edistävästä toiminnasta. Turkat perustivat van-
taalaisten Icehearts-jääkiekkjoukkueen vuonna 1995 ja sen peruspe-
riaatteena on "kaikki pelaa". TANE halusi palkinnollaan korostaa sitä,
että joukkueen toiminnassa kilpailullisuus tai voittaminen ei ole tär-
keintä, vaan hyväksytyksi tuleminen. Lisäksi toiminnassa korostui mie-
hen mallin saaminen. Joukkueen jäsenet koottiin yhteistyössä päivä-
kotien kanssa pojista, joilla ei ehkä muuten olisi ollut mahdollisuutta
jääkiekkoharrastukseen. Joukkueeseen kuuluu muun muassa yksin-
huoltajien ja maahanmuuttajien lapsia. Ville ja Ilkka Turkka ovat si-
toutuneet valmentamaan vuonna 1996 aloittanutta joukkuetta siihen
asti, kun pojat täyttävät 20 vuotta. Icehearts sai Miehen työ -palkin-
non myötä valtavasti julkisuutta ja näkyvyyttä. Projekti on saanut
vuosien varrella useita palkintoja. Ville Turkka kokee, että "miehen
työtä tämä tekemämme työ on, se on varma".

2002 Arto Jokinen, miestutkija

Vuonna 2002 palkinto myönnettiin miestutkija Arto Jokiselle pitkäai-
kaisesta työstä kriittisen miestutkimuksen edistämiseksi ja vakiinnut-
tamiseksi. TANE halusi nostaa palkinnon myötä esiin sitä, että suo-
malaisen miestutkimuksen painoarvo suomalaisessa yhteiskunnassa ja
tasa-arvokeskustelussa oli jäänyt vähäiseksi. Palkinnolla korostettiin
tutkimuksen merkitystä tasa-arvotyölle. Perusteluiden mukaan Arto

Jokinen on tehnyt ansiokasta työtä kriittisen miestutkimuksen parissa ja tehnyt sitä tunnetuksi. Lisäksi Jokinen on yhdistänyt tutkimuksen ja aktivismin toimimalla yhteistyössä käytännön toimijoiden kanssa.

2003 Jussi Nissinen, SETA:n pääsihteeri

Miesjaosto nosti homo- ja bi-miehet yhdeksi teemakseen vuosituhanen vaihteessa. Vuonna 2003 Miehen työ -palkinto jaettiin miesten ja naisten moninaisuuden esiin nostamisesta ja tukemisesta juuri seksuaalisuuden ja sukupuolisuuden alueella. Palkinnon sai Jussi Nissinen, Seksuaalinen tasavertaisuus SETA ry:n pääsihteeri. TANE painotti Nissisen yli 30 vuoden työtä seksuaalisen ja sukupuolisen tasa-arvon eteen sekä hänen pyrkimystään lisätä suvaitsevaisuutta yhteiskunnassamme. TANE:n mukaan Nissisen työ seksuaalisuuden, sukupuolen ja perhemuotojen moninaisuuden puolesta on ollut tärkeä osa tasa-arvon puolesta tehtävää työtä. Jussi Nissinen koki palkinnon olevan pikemminkin kannanotto moninaisen – ja homofobiasta vapaan – mieskuvan ja moninaisuutta arvostavan työn puolesta kuin henkilökohtainen palkinto.

2004 Reko Lundán, ohjaaja, kirjailija

Vuonna 2004 Miehen työ -palkinnon sai ohjaaja, kirjailija Reko Lundán, jolle palkinto myönnettiin ansioista merkittävänä tienraivajana tasa-arvon edistämiseksi teatteritaiteen keinoin. Reko Lundán on tuotannossaan käsitellyt syvällisesti sukupuolten välisiä suhteita ja nostanut esiin mm. naisiin kohdistuvan väkivallan. Lisäksi hän on kuvannut mm. miesten pitkäaikaistyöttömyyttä. TANE korosti, että teatteritaiteen keinoin voidaan merkittävällä tavalla käsitellä tasa-arvoon liittyviä asioita.

2005 Jouko Huttunen, professori, isyystutkija

Vuonna 2005 palkinnon sai kasvatustieteen professori ja isyystutkija Jouko Huttunen urauurtavasta työstään suomalaisen isyystutkimuksen kentällä. Huttunen on korostanut aktiivisen isyyden merkitystä

miehen elämässä, kannustanut miehiä täysimääräiseen isyyteen sekä osallistunut aktiivisesti isyyttä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Lisäksi Huttunen on toiminut 1970-luvulta lähtien aktiivisena tasa-arvotoimijana ja miesaktivistina. TANE korosti, että tutkimuksen ja yhteiskunnallisen keskustelun avulla voidaan muuttaa isyyteen liittyviä asenteita ja arvostuksia. Aktiivisesta isyydestä nauttii koko yhteiskunta ja ennen kaikkea mies itse.

2006

Aaro Heikkinen, luokanopettaja, Teppanan koulu

Vuonna 2006 Miehen työ -palkinnolla korostettiin kouluissa tehtävän tasa-arvokasvatustyön tärkeyttä. Palkinto luovutettiin alakoulun luokanopettaja Aaro Heikkiselle, joka on kehittänyt tasa-arvotietoista kasvatustyötä Kajaanissa yli 20 vuoden ajan. Opetustyön lisäksi Heikkinen on kouluttanut opettajia, valmistanut ja kerännyt opetusmateriaalia tasa-arvoon liittyen sekä kannustanut erityisesti toisia miesopettajia omalla aktiivisuudellaan. TANE:n mukaan sukupuolisensitiivisellä opetustavalla, kyseenalaistamalla perinteisiä miehen ja naisen rooleja, voidaan antaa mahdollisimman hyvät eväät elämään niin tytöille kuin pojillekin.

LIITE: Miesjaostot 1988–2006

1. MIESJAOSTO 1988–1989

puheenjohtaja Jorma Hentilä
varapuheenjohtaja Max Arhippainen
sihteeri Hannele Varsa

2. MIESJAOSTO 1988–1992

puheenjohtaja Antero Honkasalo
varapuheenjohtaja Max Arhippainen
sihteerit Hannele Varsa, Harri Ruohomäki

3. MIESJAOSTO 1992–1995

puheenjohtaja Tapani Kaakkuriniemi
varapuheenjohtaja Ilkka Oksala
sihteerit Hannele Varsa, Johanna Lammi-Taskula,
Mika Siimes, Petri Ritamäki

4. MIESJAOSTO 1996–1998

puheenjohtaja Jorma Kukkonen
varapuheenjohtaja Anders Brunberg
sihteeri Tapio Pekkola

5. MIESJAOSTO 1999–2001

puheenjohtaja Anders Brunberg
varapuheenjohtaja Juha Rehula
sihteerit Sanna Aaltonen, Jouni Kempe

6. MIESJAOSTO 2002–2003

puheenjohtaja Tapio Pekkola
varapuheenjohtaja Rosa Meriläinen
sihteeri Jouni Varanka

7. MIES- JA MEDIAJAOSTO 2003–

puheenjohtaja Tapio Pekkola
varapuheenjohtaja Rosa Meriläinen
sihteerit Jouni Varanka, Jussi Aaltonen

TANE-MONISTEITA
TANE-STENCILSERIE
TANE STENCILS
ISSN 1459-0077

- 1 (2002) Asenteiden lasikatto? Kysely joukkoviestinten tasa-arvosuunnittelusta.
ISBN 952-00-1248-6
- 2 (2002) Pornon rahavirtoja. Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan teettämä selvitys pornografian laajuudesta ja rahavirroista 2000-luvun Suomessa.
ISBN 952-00-1252-4
- 3 (2002) Ihminen lihatiskillä. Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan 30-vuotisjuhlaseminaarin 4.12.2002 seminaariraportti.
ISBN 952-00-1266-4
- 4 (2003) Samassa veneessä – miehet maahanmuuttajina.
ISBN 952-00-1309-1
- 5 (2003) Developing studies on men in the Nordic context. A Report on men's cultures and networks seminar 4.10.2002, Helsinki.
ISBN 952-00-1333-4
- 6 (2006) Tasa-arvon keittokirja.
ISBN 952-00-2152-3 (nid.)
- 7 (2006) Miestyön historia 1988-2006.
ISBN 952-00-2153-1 (nid.)
ISBN 952-00-2154-X (PDF)
- 8 (2006) The history of work with men 1988-2006.
ISBN 952-00-2155-8 (paperback)
ISBN 952-00-2156-6 (PDF)

